

Sypchenko, O., Haran, N. & Pylypenko, V. (2022) Dyseminatsiia onlain-resursiv v osvितnii protses v umovakh voiennoho chasu *Humanizatsiia navchalno-vykhovnoho protsesu*: zb. nauk. prats / za zah. red. d-ra ped. nauk, 2(102), 26–35. URL: <http://gnvp.ddpu.edu.ua/article/view/274869> [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

Представлена стаття продовжує цикл публікацій, присвячених дослідженню різних аспектів використання мережесих технологій як засобу фахової підготовки майбутніх викладачів в умовах магістратури. Авторами проаналізовано науково-педагогічні статті дослідників із зарубіжних країн, вітчизняні публіцистичні праці дотичних тем. Зауважено, що завдання та перспективи використання технологій інтернету при підготовці майбутніх викладачів у магістратурі є важливим напрямом сучасної освіти, що сприяє підвищенню якості професійної підготовки та розвитку інноваційного підходу до викладацької діяльності. Авторами представлено деякі програми, що стануть у нагоді для створення інтерактивних презентацій і навчальних матеріалів в умовах магістратури. Встановлено, що онлайн навчання надає гнучкість, доступність, інтерактивність та можливість обміну досвідом, що сприяє більш ефективному та якісному навчанню здобувачів. Зазначено, що важливим аспектом є реальна можливість розширеної взаємодії та обміну досвідом між здобувачами, науково-педагогічними працівниками й освітніми закладами.

Авторами наголошено на тому, що мережесі технології також сприяють персоналізованому навчанню, а завдання та перспективи використання технологій інтернету при підготовці майбутніх викладачів у магістратурі є важливим напрямом сучасної освіти, що сприяє підвищенню якості професійної підготовки та розвитку інноваційного підходу до викладацької діяльності. Підсумком статті є думка про те, що, мережесі платформи й інструменти пропонують можливості та численні переваги як для здобувачів освіти, так і для викладачів.

***Ключові слова:** освітня діяльність, мережесі технології, професійна підготовка, освітні онлайн платформи, здобувач, викладач, заклад вищої освіти*

УДК 378.147:37.011.3-051:005.336.6

ENSURING THE MOTIVATION OF MASTERS OF HIGHER EDUCATION PEDAGOGY THROUGH FILLING THE CONTENT OF TRAINING WITH SPECIAL IMAGE-ORIENTED KNOWLEDGE AS A CONDITION FOR THE EFFECTIVE FORMATION OF PROFESSIONAL IMAGE

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВМОТИВОВАНОСТІ МАГІСТРІВ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ ЧЕРЕЗ НАПОВНЕННЯ ЗМІСТУ НАВЧАННЯ СПЕЦІАЛЬНИМИ ІМІДЖЕЗОРІЄНТОВАНИМИ ЗНАННЯМИ ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОГО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ

Артем Коркішко

кандидат педагогічних наук, доцент,

Artem Korkishko

Ph.D.in Pedagogy, Associate Professor,

E-mail: korkishko.a.b@gmail.com
ORCID 0000-0002-4821-1312
ДВНЗ «Донбаський державний
педагогічний університет», Україна

E-mail: korkishko.a.b@gmail.com
ORCID 0000-0002-4821-1312
SHEI "Donbas State Pedagogical
University", Ukraine

ABSTRACT

The article reveals the theoretical aspects and essential characteristics of the pedagogical condition "ensuring the motivation of masters of the School of Social Work to form a professional image by filling the content of training with special image-oriented knowledge". It has been found that motivation is the core of personality, around which such mechanisms as orientation, value orientations, attitudes, social expectations, emotions and other psychological characteristics are concentrated; the driving force of the educational process of forming the professional image of future teachers. The emphasis is placed on the fact that the motivation of educational activity is always complex, combining both internal and external, positive and negative, cognitive and social motives, and its structure develops and changes in the course of educational activity. It has been found that the general content of the development of learning motivation of PSP masters is to transfer students from the levels of negative and indifferent attitude to their own professional image to an effective, conscious, responsible, i.e. positive one, where the object of formation is all components of the motivational sphere and all aspects of the ability and desire to learn. It is emphasized that the system of knowledge that is part of the content of professional training of masters of the PES should include the unity of scientific and theoretical (knowledge about the essence, goals, attributes, structural components, criteria, typology and functions of professional image, etc; management of image-forming information, perceptions of oneself in the professional environment; building an image in accordance with the real conditions of professional activity; mastering the methods of choosing the optimal means of creating an image, etc. It is concluded that ensuring positive motivation to form a professional image should be a basic condition for ensuring the effectiveness of this process.

Key words: *motivation, professional image, masters of higher education pedagogy, image-oriented knowledge, pedagogical condition.*

Актуальність теми. Соціально-економічний розвиток України на сучасному етапі та інтеграція освіти до міжнародного освітянського товариства посилюють вимоги до якості підготовки майбутнього викладача. Говорячи про якість вищої освіти, необхідно акцентувати на проектуванні змісту освітнього процесу, розрахованого на підвищення ефективності освіти, активізацію навчально-пізнавальної діяльності магістрів (спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки), на все, що сприятиме формуванню професійного іміджу. Зазначимо, що необхідність формування професійного іміджу викладачів у сучасних політичних, соціальних та економічних умовах постає досить гостро. Це пов'язано з бурхливими змінами у сучасній системі освіти, зростаючою конкуренцією та вимогами ринку праці до працівників цієї професії.

Зклади вищої освіти очікують педагога, який не лише знає свій предмет, а й здатний організувати освітній процес, володіє комунікативними вміннями, позитивно ставиться до роботи, надає педагогічної підтримки для розвитку та

самовдосконалення особистості молодшої людини в умовах демократизації та гуманізації освіти, за яких відбувається максимальне поєднання особистісних, суспільних і державних інтересів, тобто педагог є ключовим чинником запоруки успішного розвитку суспільства.

Отже, зазначені вимоги викликають нагальну потребу в мотивації майбутніх викладачів до формування професійного іміджу, який є одним з основних чинників ефективної та успішної діяльності та сприяє молодій людині стати не лише висококваліфікованим спеціалістом, а й творцем культури з творчою уявою, креативними здібностями та продуктивним інтелектом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема мотивів складна й багатогранна, її вивченням займалися О. Бабакіна, З. Баженок, В. Гулеватий, А. Маркова, О. Молчанюк та інші видатні вчені. Аналіз наукової літератури свідчить про інтерес сучасних науковців, дослідників, освітян до проблеми вмотивованості магістрів до формування професійного іміджу. Її дослідженню присвятили увагу О. Антонова, В. Бозаджієв, О. Дубасенюк, С. Ісенко, О. Каленюк, М. Лук'янова, І. Меліхова, О. Миськів, В. Олексенко, Т. Семенюк, М. Яковлева та ін.

Останні десятиліття в науковій літературі багато уваги приділяється питанням, які пов'язані з формуванням професійного іміджу майбутніх педагогів, бо поняття імідж тісно переплітається з проблемами виховання, навчання, формування особистості, а також особистісного та професійного самовдосконалення. Різні аспекти зазначеної проблеми знайшли своє відображення в роботах Н. Гайдук, Т. Гнезділової, О. Ковальової, Л. Ковальчук, М. Навроцької, Г. Почепцова, Н. Савченко, О. Язловецької та ін.

Окрім того, низкою дисертаційних праць останніх десятиліть визначено різні аспекти формування іміджу фахівців педагогічних спеціальностей: майбутнього вчителя технологій (В. Бондаренко), студентів мистецьких спеціальностей (Ю. Дзядевич), майбутніх викладачів вищої школи (В. Ісаченко), учителя (А. Калюжний), сучасного педагога (А. Кононенко), викладача іноземних мов (Н. Прус), учителів початкових класів (Г. Бриль, І. Размолодчикова), майбутніх учителів філологічних спеціальностей (М. Сперанська-Скарга) та ін.

Зазначимо, що аналіз наукової літератури вказує на певну фрагментарність досліджень професійного іміджу магістрів педагогіки вищої школи (далі ПВШ), лише поодинокі розробки вчених містять певні напрацювання, що є цінними для нашої роботи та надали підстави визначити деякі аспекти зазначеної проблеми.

Формулювання цілей (мета) статті, постановка завдання. Метою даної статті є розкриття теоретичних аспектів та сутнісної характеристики педагогічної умови «забезпечення вмотивованості магістрів ПВШ до формування професійного іміджу через наповнення змісту навчання спеціальними іміджезорієнтованими знаннями».

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. В освітньому процесі закладу вищої освіти (далі ЗВО) цілеспрямовано створюються педагогічні умови формування конкурентно-спроможного, компетентного, мобільного на ринку праці фахівця. Аналіз психолого-педагогічної літератури дає можливість зазначити, що однією

з провідних педагогічних умов є забезпечення вмотивованості магістрів педагогіки вищої школи (далі – ПВШ) до формування професійного іміджу через наповнення змісту навчання спеціальними іміджезорієнтованими знаннями. Дослідження показало, що мотивація – це рушійна сила освітнього процесу формування професійного іміджу майбутніх педагогів, тому що успіх будь-якої діяльності значною мірою залежить саме від неї.

Серед психологічних чинників, що впливають на процес і результат професійного становлення майбутніх педагогів, є мотиви. Цей термін походить від французького «motif» і означає «спонукання». Мотивація – широке поняття, під яким розуміють спрямованість активності особистості.

У психолого-педагогічній науці мотивацію розглядають як: цілеспрямоване спонукання; процес спонукання, реалізації до дії й у поведінці, емоціях, інстинктах; внутрішню причину дії й поведінки людини (Бабакіна, Молчанюк, 2013).

Узагальнюючи наукові підходи до розгляду цієї проблеми, зазначимо, що мотивація є стрижнем особистості, навколо якого концентруються такі її механізми, як спрямованість, ціннісні орієнтації, установки, соціальні очікування, домагання, емоції, вольові якості та інші психологічні характеристики. Відмітимо, що основна функція мотивації – саморегуляція активності людини на окремих фазах діяльності, передусім до і після виконання дії (Миرونчук, 2018).

Важливо розуміти, які мотиви спонукають майбутніх педагогів створювати власний професійний імідж, як змінюються вони у студентів протягом навчання, які чинники впливають на формування позитивного іміджу.

Загальновідомо, що мотивація залежить не лише від мотивів особистості, але й від ситуативних чинників (вплив оточення, специфіка діяльності й ситуації тощо). Серед мотивів особистості, що сприяють підвищенню професійної кваліфікації сучасного педагога, є і мотиви зміни його іміджу. З позицій М. Сперанської-Скарги, ситуативний характер чинників свідчить про їхню мінливість і динамічність, що дозволяє впливати на них та створювати педагогічно доцільні чинники, необхідні для досягнення конкретної педагогічної професійної мети (Сперанська-Скарга, 2011).

Різниця між тими, хто досяг успіху, та тими, хто не зміг, полягає не в таланті, а в наполегливості, яка проявляється через мотивацію (Jefkins, 1992). Доведено, підкреслює Г. Беленька (Беленька, 2009), що була виявлена суттєва закономірність: «сильні» і «слабкі» студенти відрізняються не за рівнем інтелекту, а за силою, якістю і типом мотивації навчальної діяльності. Для сильних студентів характерною є внутрішня мотивація: вони прагнуть опанувати професійними знаннями на високому рівні, орієнтуються на отримання міцних професійних знань і практичних умінь, зокрема щодо формування професійного іміджу. Внутрішня мотивація спонукає до дій, підтримує людину у хвилини подолання труднощів та невдач, це «мрія – самореалізація, ідеї – творчість, самоствердження – впевненість, потрібність – особисте зростання, потреба у спілкуванні» (Олексенко, 2015). Щодо слабких студентів, то мотиви їхньої навчальної діяльності в основному зовнішні, ситуативні: для них важливим є уникнути покарання за погане навчання, осуду з боку сокурсників, викладачів, не позбутися стипендії тощо.

Отже, під мотивацією зазвичай розуміють сукупність спонукань до діяльності, а будь-яка діяльність починається з потреб, які в певних умовах забезпечують природне й духовне життя та розвиток особистості, служать джерелом активності.

Провідними серед мотивів, які спонукають людину створювати власний імідж, є психологічні та прагматичні. Дослідники проблем психології іміджу (В. Бозаджієв, С. Ісенко, В. Олексенко та ін.) пояснюють, що залежно від переважального типу мотивації виокремлюють імідж: психологічний – імідж, зорієнтований на самовідчуття і самооцінку, в основі якого лежить особиста інтуїція; прагматичний – імідж, зорієнтований на сприйняття – для більш ефективного соціального впливу й досягнення зовнішньої мети, у його основі лежать знання і досвід (Олексенко, 2015). Отже, мотивація на універсальний тип є найбільш оптимальною в професійній діяльності магістрів ПВШ, оскільки саме в такому випадку фахівець отримуватиме задоволення від своєї професії, успішно виконуватиме завдання вищої школи.

У педагогічній діяльності потреба формування професійного іміджу виникає завдяки бажанню бути не просто педагогом, а професіоналом, майстром своєї справи. Така потреба мобілізує здобувача, допомагає бути активним і цілеспрямованим, розуміти значення освітньої діяльності, тобто виконує функцію передумови професійної діяльності. Важливо, щоб магістри ПВШ доходили висновку щодо прямої залежності успіху від своїх особистісних якостей (ерудиції, вмільості, характеру, зовнішнього вигляду тощо), усвідомлювали необхідність подальшого розвитку, вдосконалення. Отже, потреба в удосконаленні професійної діяльності має стати для студентів усвідомленою мотивацією, перетвореною на провідну.

У педагогічній практиці, можливі різні шляхи становлення мотивації педагога, зокрема щодо формування професійного іміджу. В одних випадках її становлення відбувається, коли магістри бачать творчу працю викладачів, стиль життя ЗВО загалом, критичні зауваження та вимоги педагогів до студентів у ході навчально-виховної діяльності тощо.

В інших випадках мотивація щодо формування професійного іміджу виникає як наслідок низки соціальних якостей особистості магістрів: працелюбність, уважне ставлення до професійних обов'язків, творчий підхід у роботі, дисциплінованість, самостійність, авторитетність, енергійність, відповідальність тощо. Мотивацією може служити й прагнення отримати високий бал у навчанні, похвалу від викладачів і керівництва, нагороди, статус в академічній групі, стати конкурентоспроможним на ринку праці тощо.

У межах дослідження важливою є думка науковців щодо навчальної мотивації, яка визначається самою освітньою системою, освітніми закладами, де здійснюється навчальна діяльність, організацією педагогічного процесу, суб'єктивними характеристиками учня (студента) (вік, стать, інтелектуальний розвиток, здібності, самооцінка, взаємодія з іншими учасниками навчально-виховного процесу), суб'єктивними особливостями педагога, зокрема характером ставлення до школяра (студента), специфікою навчального предмета (Коркішко, 2018).

Крім того, необхідно зробити акцент на тому, що мотивація навчальної діяльності завжди має складний, комплексний характер, поєднує і внутрішні, і

зовнішні, позитивні і негативні, пізнавальні і соціальні мотиви, а її структура розвивається, змінюється в ході освітньої діяльності. Сучасні дослідники І. Меліхова, М. Яковлева та ін. зазначають, що перший компонент є «гедонічним» складником мотивації, інші три – цільовими. Крім того, перший і другий визначають спрямованість особистості на саму діяльність (її процес і результат), стаючи внутрішніми щодо неї, а третій і четвертий фіксують зовнішні (негативні та позитивні щодо діяльності) чинники впливу (Меліхова, Яковлева, 2009).

Відтак, мотивація стає фундаментом для формування професійного іміджу, визначає усвідомленість студента та показує цілі для активної діяльності, стаючи основою індивідуальної й соціальної поведінки, сприяючи формуванню професійного самовизначення та задоволеності певною освітньою діяльністю. Результативність формування професійного іміджу підвищується при певній мотивації. Чим більше вмотивовані магістри, тим більше освітня діяльність результативна й оптимальна, зокрема й навчальна діяльність.

Зазначимо, що проблемам професійного становлення, формування фахової компетентності та професіоналізму, набуття професійної освіти передбачає не лише вмотивованість на оволодіння системою знань та способами діяльності, важливого значення набуває: здатність яскраво та переконливо виражати свої почуття, володіти прийомами впливу на аудиторію, умінням керувати своїм психофізичним апаратом і творчим самопочуттям для успішної організації спілкування та взаємодії зі студентами.

Отже, професійна діяльність магістра ПВШ вимагає не тільки певної мотивації, високої інформованості, ерудиції, загальної культури та педагогічної майстерності, а й глибоких знань.

Звертаючись до розуміння сутності поняття «знання», О. Антонова зазначає, що воно має кілька смислових відтінків: може означати і результат наукового пізнання, і предмет засвоєння; можна розглядати в широкому (комплекс теоретичних і практичних знань та вміння застосовувати їх у різних сферах діяльності) та вузькому (понятійно-фактичний складник навчального матеріалу, який включає взаємопов'язані факти, закономірності, теорії, узагальнення, терміни) розумінні; за повнотою, глибиною та всеосяжністю охоплення об'єкта пізнання – емпіричні (факти, одержані безпосередньо із спостережень та експериментальної діяльності, тобто з практичного досвіду) та теоретичні (відображає об'єкт з боку його зв'язків і закономірностей, що одержані не лише з досвіду, але й шляхом абстрактного мислення) (Антонова, 2004).

На наш погляд, формування професійного іміджу неможливе без спеціальних знань основ іміджелогії. Ці знання забезпечують успіх у подальшій професійній діяльності та є необхідними для оволодіння професією. Вони становлять цілісну систему відомостей, накопичених упродовж усього періоду розвитку психолого-педагогічної науки. Це результат пізнання явищ та процесів педагогічної дійсності, законів та закономірностей розвитку, виховання та навчання людини протягом життя; адекватне відображення у свідомості педагогічної дійсності у вигляді уявлень, понять, суджень, теорій; володіння ними та вміння діяти на їх основі. Отже, спеціальні знання основ іміджелогії – один із елементів формування професійного іміджу магістра ПВШ.

Зазначимо, що невід'ємними якостями справжніх знань є їхня

систематичність, усвідомленість, осмисленість. Знання як складник світогляду магістра ПВШ значною мірою визначають його ставлення до педагогічної дійсності, моральні погляди та переконання, вольові риси особистості, характер тощо. Вони є одним із джерел нахилів та інтересів студента, необхідною умовою розвитку його професійних здібностей й обдарувань (Гончаренко, 1997).

Результатом наукового аналізу став висновок про те, що система знань, яка входить до змісту професійної підготовки магістрів ПВШ, має включати єдність науково-теоретичних та практичних знань у контексті формування професійного іміджу. Науково-теоретичні містять: знання про сутність, цілі, атрибути, структурні компоненти, критерії, типологію та функції професійного іміджу, інструментарій утворювання; технології самопрезентації, ефективне їх використання та усвідомлення ролі іміджу в процесі майбутньої професійної діяльності тощо. Практичні знання включають: оволодіння формами, методами, прийомами та засобами формування професійного іміджу; управління іміджеформувальною інформацією, уявленнями про себе в професійному середовищі; будування іміджу відповідно до реальних умов професійної діяльності, статусом, кар'єрними та професійними цілями; оволодіння способами управління увагою, враженням і оцінками реального та власного іміджевого потенціалу, вибору оптимальних засобів створення іміджу, ефективних способів і тактик самопрезентації тощо.

У контексті означеної проблеми набуває вагомого значення рівень сформованості фахових знань. Вони необхідні майбутньому спеціалісту для успішного виконання професійних завдань та, відповідно, для формування професійного іміджу.

Дослідники О. Антонова, О. Дубасенюк, Т. Семенюк підкреслюють, що процес підготовки майбутніх педагогів при засвоєнні гуманітарних знань проходить у три етапи: на першому здійснюється засвоєння загальнотеоретичних знань, що охоплює студентів 1 і 2 курсів (бакалаври), на другому – засвоєння фахових (професійних і психолого-педагогічних) знань, що здійснюється на 3 і 4 курсах (бакалаври), а на третьому етапі, у процесі засвоєння методичних знань, що відповідає 5 курсу (магістри) навчання, закріплюються фахові знання та виробляється готовність студентів до майбутньої професії (Дубасенюк, Семенюк, Антонова 2003).

Отже, фахові знання займають центральне місце в базі знань магістра ПВШ, сприяють закладанню теоретичних основ професійного іміджу, які він здобуває під час вивчення фундаментальних і спеціальних дисциплін, що безпосередньо відповідають його професійним запитам; забезпеченню позитивної мотивації щодо формування професійного іміджу в освітньому процесі ЗВО.

Під час освітньої діяльності з формування професійного іміджу в навчальний та позанавчальний час необхідно реалізовувати такі завдання, що сприятимуть збагаченню змісту навчання фаховими знаннями та мотивують студентів створювати свій педагогічний імідж: ознайомлення з сутністю професійного іміджу викладача як передумови ефективної діяльності, його функціями, видами (типами), особистісними та професійними якостями, що забезпечують успішність впливу на суб'єкт педагогічного процесу; підвищення професійної компетентності в галузі сучасних досягнень педагогіки, педагогічної акмеології, іміджелогії; визначення оптимальних засобів і напрямів

професійного зростання, кар'єри, іміджу сучасного педагога; розвиток професійно значущих та особистісних якостей майбутніх фахівців, що веде до зростання професійного статусу, авторитету, репутації, престижу, іміджу; становлення та покращення педагогічної техніки (уміння керувати власним станом і взаємодіяти з особистістю й колективом у педагогічному процесі) магістрів ПВШ у контексті формування професійного іміджу; формування навичок свідомого використання іміджевих характеристик у різних сферах життєдіяльності; вивчення й оволодіння прийомами, методами психолого-педагогічного впливу та переконання на людей у процесі іміджестворювальної діяльності; застосування отриманих знань для створення власного іміджу й управління ним; формування уявлення про сутність інструментальних засобів та специфіку їх використання в педагогічній іміджелогії; виявлення практичних можливостей фізіономіки, ефективного використання мистецтва ділового мовлення в побудові іміджу магістра; розвиток креативності мислення, інтелектуальної активності й ініціативності; навчання вміння розробляти інтегративну технологію формування особистого іміджу; удосконалення вмінь і навичок ефективної самопрезентації та креативності майбутнього фахівця в галузі освіти; обґрунтування системи роботи щодо створення привабливого іміджу, моделі достойної поведінки в тих чи тих ситуаціях.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Отже, виокремлення педагогічної умови «забезпечення вмотивованості магістрів педагогіки вищої школи до формування професійного іміджу через наповнення змісту навчання спеціальними іміджезорієнтованими знаннями» детермінувалося впливом мотиваційного компонента на успішність будь-якої діяльності (зокрема професійно-педагогічної). Синтезуючи наукові надбання сучасних дослідників, вважаємо, що загальне значення проблеми розвитку навчальної мотивації магістрів ПВШ полягає в тому, щоб змінити ставлення студентів до власного професійного іміджу із рівнів негативного та байдужого до дієвого, усвідомленого, відповідального, тобто позитивного, де об'єктом формування є всі компоненти мотиваційної сфери та всі аспекти вміння й бажання вчитися. Збагачення когнітивного складника мотиваційної сфери сприяє становленню усвідомленої і стійкої мотивації навчальної та позанавчальної діяльності. Виходячи з цього, розвиток позитивної мотивації до формування професійного іміджу в освітньому процесі ЗВО має стати базовою умовою забезпечення ефективності означеного процесу.

ДЖЕРЕЛА І ЛІТЕРАТУРА

Антонова О. Є. Базові знання з педагогіки: становлення, розвиток, технологія формування: монографія: 2-ге вид., допов. Житомир: Житомир. держ. ун-т, 2004. 276 с.

Беленька Г. Вимоги до іміджу сучасного педагога. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*: наук.-теорет. зб. Переяслав-Хмельницький: ДВНЗ «Переяслав-Хмельниц. ДПУ», 2009. Вип. 18: Педагогіка. Психологія. Філософія. С. 7–10.

Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 376 с.

Дубасенюк О. А., Семенюк Т. В., Антонова О. Є. Професійна підготовка майбутнього вчителя до педагогічної діяльності: монографія. Житомир: Житомир. держ. пед. ун-т, 2003. 193 с.

Коркішко А.В. Педагогічні умови формування професійного іміджу майбутніх магістрів педагогіки вищої школи: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Державний вищий навчальний заклад «Донбаський державний педагогічний університет». Слов'янськ, 2018. 357 с.

Молчанюк О.В., Бабакіна О.О. Навчально-пізнавальна мотивація особистості: психолого-дидактичний аспект. *Наукові записки кафедри педагогіки*. 2013. Вип. 32. С. 131-139. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzkr_2013_32_18.

Меліхова І. О., Яковлева М. В. Вплив мотивації на навчання студентів в педагогічному ВНЗ. *Наука і освіта: наук.-практ. журнал Південного наукового Центру АПН України*. 2009. № 8. С. 155–161.

Мирончук Н. М. Самомотивація як складова самоорганізації викладача у професійній діяльності // Проблеми освіти: зб. наук. праць / ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. Вип. 88 (частина 2). С. 65-74.

Олексенко В. П. Формування професійного іміджу сучасного вчителя. *Проблеми освіти*, 2015. Вип. 84. С. 258–263.

Сперанська-Скарга М. А. Формування професійно-педагогічного іміджу майбутніх учителів філологічних спеціальностей у позанавчальній діяльності: дис.... канд. пед. Наук: 13.00.04 / ДЗ «Луганський національний ун-т імені Тараса Шевченка». Луганськ, 2011. 266 с.

Jefkins F. *PublicRelationsText*. London : PitmanPublishing, 1992. 375 p.

REFERENCES

Antonova O. E. Basic knowledge of pedagogy: formation, development, technology of formation: monograph: 2nd ed. Zhytomyr: Zhytomyr State University, 2004. 276 с. [in Ukrainian].

Requirements to the image of a modern teacher. Humanitarian Bulletin of SHEI "Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University": scientific and theoretical collection: SHEI "Pereiaslav-Khmelnytskyi. DPU", 2009. Issue 18: Pedagogy. Psychology. Philosophy. С. 7-10 [in Ukrainian].

Ukrainian Pedagogical Dictionary. Kyiv: Lybid, 1997. 376 с. [in Ukrainian].

Dubaseniuk O. A., Semeniuk T. V., Antonova O. E. Professional training of future teachers for pedagogical activity: monograph. Zhytomyr: Zhytomyr State Pedagogical University, 2003. 193 с. [in Ukrainian].

Korkishko A. V. Pedagogical conditions for the formation of professional image of future masters of pedagogy of higher education: PhD thesis: 13.00.04. State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University". Sloviansk, 2018. 357 с. [in Ukrainian].

Molchaniuk O. V., Babakina O. O. Educational and cognitive motivation of personality: psychological and didactic aspect. Scientific notes of the Department of Pedagogy. 2013. Issue 32. С. 131-139. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzkr_2013_32_18 [in Ukrainian].

Melikhova I. O., Yakovleva M. V. Influence of motivation on students' learning in a pedagogical university. Science and Education: Scientific and Practical Journal of the Southern Scientific Center of the Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine. 2009. № 8. С. 155-161 [in Ukrainian].

Mironchuk N. M. Self-motivation as a component of teacher's self-organization in professional activity // Problems of education: a collection of scientific works / SSI "Institute of Modernization of Education Content" of the Ministry of Education and Science of Ukraine. Vinnytsia: Nilan Ltd, 2018. Issue 88 (part 2). С. 65-74 [in Ukrainian].

Oleksenko V. P. Formation of the professional image of a modern teacher. Problems of education, 2015. Issue 84. С. 258-263 [in Ukrainian].

Speranska-Skarga M. A. Formation of professional and pedagogical image of future teachers of philological specialties in extracurricular activities: dissertation ... Cand: 13.00.04 / State Institution "Luhansk Taras Shevchenko National University". Luhansk, 2011. 266 с. [in Ukrainian].

Jefkins F. PublicRelationsText. London : PitmanPublishing, 1992. 375 p. [in England].

АНОТАЦІЯ

У статті розкрито теоретичні аспекти та сутнісну характеристику педагогічної умови «забезпечення вмотивованості магістрів ПВШ до формування професійного іміджу через наповнення змісту навчання спеціальними іміджезорієнтованими знаннями». З'ясовано, що мотивація є стрижнем особистості, навколо якого концентруються такі її механізми, як спрямованість, ціннісні орієнтації, установки, соціальні очікування, емоції та інші психологічні характеристики; рушійною силою освітнього процесу формування професійного іміджу майбутніх педагогів. Зроблено акцент на тому, що мотивація навчальної діяльності завжди має складний, комплексний характер, поєднує і внутрішні, і зовнішні, позитивні і негативні, пізнавальні і соціальні мотиви, а її структура розвивається, змінюється в ході освітньої діяльності. З'ясовано, що загальний зміст розвитку навчальної мотивації магістрів ПВШ полягає в тому, щоб перевести студентів із рівнів негативного і байдужного ставлення до власного професійного іміджу до дієвого, усвідомленого, відповідального, тобто позитивного, де об'єктом формування є всі компоненти мотиваційної сфери та всі аспекти вміння й бажання вчитися. Підкреслено, що система знань, яка входить до змісту професійної підготовки магістрів ПВШ, має включати єдність науково-теоретичних (знання про сутність, цілі, атрибути, структурні компоненти, критерії, типологію та функції професійного іміджу тощо) та практичних (оволодіння формами, методами, прийомами та засобами формування професійного іміджу; управління іміджеформувальною інформацією, уявленнями про себе в професійному середовищі; будівання іміджу відповідно до реальних умов професійної діяльності; оволодіння способами вибору оптимальних засобів створення іміджу тощо) знань у контексті формування професійного іміджу. Зроблено висновок, що забезпечення позитивної мотивації до формування професійного іміджу має стати базовою умовою забезпечення ефективності

означеного процесу.

Ключові слова: мотивація, професійний імідж, магістри педагогіки вищої школи, іміджесорієнтовані знання, педагогічна умова.

УДК 378.011.3-051:355.082

**CONTENT AND STRUCTURAL COMPONENTS OF CIVIL POSITION OF
CADETS MILITARY INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION**

**ЗМІСТ І СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ПОЗИЦІЇ
КУРСАНТІВ ВІЙСЬКОВИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Микола Баглай

викладач кафедри автобронетанкової
техніки факультету логістики
E-mail: KAO1104@ukr.net
ORCID 0000-0002-7759-2214
Національна академія національної
гвардії України

Mykola Baglai

Teacher of the Department of Armored
Vehicles technicians of the faculty of logistics
E-mail: KAO1104@ukr.net
ORCID 0000-0002-7759-2214
National Academy of National
Guards of Ukraine

ABSTRACT

The article reveals an urgent problem of our time - the education of the civic position of cadets, the determination of its content and structural components. It is noted that scientific and pedagogical understanding of the ways of instilling citizenship acquires special importance in military institutions of higher education, which have accumulated a wealth of experience in developing civic qualities among cadets, in particular ideological conviction, social activity, a sense of duty and responsibility, civic conscience, honor, and courage. . The concept of "civic position" is defined as a complex of spiritual and moral attitudes and experiences of the individual for the fate of the Motherland, which is expressed in the existing system of knowledge about citizenship, understanding of its necessity and significance for the individual and society, in a developed civil worldview and consciousness; conscious civic position as a value for the individual and society, sustainable motivation for the formation of a civic position and the presence of motives to fulfill civic and professional duty, which is manifested by developed civic qualities and civic activity in the implementation of civil position in the military-professional activities of future officers of the Armed Forces of Ukraine. The components, criteria and indicators of the formation of the civic position of cadets of military institutions of higher education are determined: cognitive (worldview-knowledge criterion; indicators: system of knowledge about citizenship, understanding of its necessity and significance for the individual and society, civil worldview, civic consciousness); axiological (motivational-value criterion, indicators: the formation of a civic position as a value for the individual and society, the presence of motivation to form a civic position and motives for fulfilling civic and professional duties; civic qualities of a cadet's personality); behavioral (initiative-activity, indicators: skills and abilities to realize a civic position in military professional activities, formed attitudes towards the